

OFFSET. Klíčové slovo a zákeřná finta migračního paktu EU, na který je Rakušan tak pyšný

- editor007 | 22. března 2024

ČESKO: Offset. Klíčové slovo migračního paktu EU, který má být v europarlamentu projednáván už na začátku dubna. Vít Rakušan tvrdí, že neznamena přivezení migranta do ČR, právníci oslovení ParlamentníListy.cz ale mají opačný názor. A podobně skepticky se dívají i na „ukrajinskou výjimku“, na jejímž základě ministr vnitra tvrdí, že nebudeme muset přijímat vůbec nikoho.

Evropský parlament se chystá projednávat migrační pakt. Jednání má proběhnout v dubnu, ještě před eurovolbami, podle některých v obavách z jejich výsledku. Po nich by návrh od platnosti dělilo už jen hlasování Rady EU, patrně ve formátu ministrů vnitra.

Expert na mezinárodní právo Pavel Hasenkopf pro ParlamentníListy.cz připomněl stále platné usnesení Poslanecké sněmovny z roku 2015, které zdůrazňuje právo každé země volit si vlastní parametry pro migraci a vyzývá vládu, aby odmítla jakýkoliv přerozdělovací mechanismus.

Zároveň tehdy poslanci vyjádřili podporu všem opatřením, které efektivně ochrání vnější hranici EU, umožní včasnou identifikaci a rozlišení osob ještě před jejich vstupem do unie a ustaví efektivní způsob navracení osob, které nebudou mít nárok na mezinárodní ochranu.

Zároveň ale připomněli, že „klíčová rozhodnutí, která mohou mít zásadní dopad na jednotlivé státy Evropské unie nebo kterými by se mohly jednotlivé státy cítit existenčně ohroženy, mají být přijímána jednomyslně“. Návrh předložila tehdejší poslankyně a dnešní senátorka Jitka Chalánková.

Když chtěla o podobě migračního paktu jednat sněmovna současná, a třeba také vybavit vládu mandátem na jednání Evropské rady, vládní koalice na konci února neschválila program mimořádné schůze.

Ministr vnitra Vít Rakušan přitom vytkl opozici, že ona za Babišovy vlády prosadila odmítnutí kvót, zablokovala jednání Evropské rady, ale nic víc nedokázala. „My chceme být aktivním evropským hráčem. My nechceme jenom odmítat, my chceme přinášet i řešení a chceme se na nich spolupodílet, protože nebýt u toho, když se evropská řešení spoluvytvářejí, společná evropská řešení, je prostě špatné a pro Českou republiku, její občany, její budoucí bezpečnostní situaci určitě nevýhodné,“ uvedl Rakušan.

Cesta k přijetí migračního paktu začala za českého předsednictví v roce 2022. Materiál s názvem Cesta kupředu, v němž jsou už obsaženy základní principy úpravy, podávalo Radě EU právě české předsednictví, byť Vít Rakušan tvrdí, že jej legislativně připravilo už předcházející předsednictví francouzské.

Ten také poprvé obsahuje mechanismus administrativního vyřízení případů běženců, skrytý pod názvem „dublinkský offset“.

Následně se vyjednáváním na různých unijních úrovních dospělo k současné verzi.

Ministr vnitra Vít Rakušan, který jednání o paktu v loňském roce vedl, tvrdí, že nešlo dosáhnout více

a že nás výsledná dohoda ochrání před přerozdělováním migrantů, i před povinností jiným zemím přispívat. „Jsme zemí, která migrací trpí více než země jiné. Peníze nebudeme platit, dokud u nás bude více než dvě procenta migrantů,“ tvrdil Vít Rakušan už v roce 2023.

V rámci výleповé a internetové kampaně tvrdil: „Nová migrační politika Evropské unie nahrazuje povinné kvóty cílenou pomocí nejvíce migrací postiženým státům a důslednou kontrolou vnějších evropských hranic. Každý stát si může vybrat, jak se bude podílet na řešení migrace do Evropy. Česká republika, která má nejvíce ukrajinských válečných uprchlíků v Evropě, není povinná finančně ani materiálně pomáhat nejvíce postiženým státům migrací.“

Právník Robert Kotzian, který se tématu věnuje dlouhodobě a mimo jiné jako první upozornil na materiál Cesta kupředu, tvrdí, že v tomto návrhu jsou kvóty obsaženy, ale jsou tak zamotány do právnických formulací, že nejsou patrné.

„V migračním paktu jsou dva mechanismy, jak může být migrant přemístěn do jiného členského státu EU. Je to tzv. relopace a tzv. převod příslušnosti, cizím slovem také offset. Zatímco relopace je přiznané přemístění, offset se tak na první pohled netváří,“ vysvětluje pro ParlamentníListy.cz právník.

Relopace obnáší fyzické převzetí migranta a lze jej nahradit pokutou 20 tisíc eur za osobu nebo materiální kompenzací, ale vždy v uvedené výši.

Druhou formou je offset, neboli převod příslušnosti. „V praxi bude offset znamenat, že azylový úřad, například azylový úřad České republiky, se stane příslušným k vyřízení žádosti o azyl migranta, který, dejme tomu, připlul na člunu do Itálie. Jednoduše řečeno, žádost o azyl tohoto migranta bude povinná vyřídit Česká republika namísto Itálie. Jenže důsledkem této změny příslušnosti azylového úřadu je ve většině případů i fyzické přemístění migranta,“ vysvětluje Kotzian.

Protože právní „převod“ migranta je následován i převodem fyzickým, jde reálně v podstatě o totéž, jako u relopace. Je ale v dokumentech formulován mnohem obsáhleji a v detailních právních technikáliích.

Ministr vnitra Vít Rakušan ale i v Poslanecké sněmovně trval na tom, že jde o dva rozdílné pojmy. „Panu kolegovi Fialovi, prostřednictvím pana předsedajícího, bych chtěl vzkázat, že převzetí příslušnosti se nerovná přemístění migranta. Jsou to jiné instrumenty,“ reagoval na předsedu klubu SPD Radima Fialu.

Ukrajinská výjimka na rok?

Kotzian dále upozorňuje, že ona „ukrajinská výjimka“ obnáší udělení statutu „země vystavené migračnímu tlaku“. Ten zemi vyčleňuje z režimu povinné solidarity. Dosažení statutu je ale podmíněno nejprve rozhodnutím Evropské komise, že země je vystavena tlaku migrace, a pak ještě hlasováním Rady EU, zda je ten tlak tak závažný, aby to bylo důvodem pro udělení výjimky. Tu může navíc hlasování unijních premiérů přiznat pouze částečně.

Udělení výjimky navíc platí pouze na jeden rok, po kterém je třeba nového hlasování k obnově.

Ukrajínští uprchlíci pobývají v ČR na základě dočasné ochrany, která má vypršet v březnu 2025. Ačkoliv se již začíná mluvit o jejím prodloužení, zatím není jisté, a protože poprvé se má o případných výjimkách jednat až na období říjen 2024–říjen 2025, tak by se „našich Ukrajinců“ z roku 2022 mohla týkat vlastně jen na jedno období.

A ani to není jisté. V situaci, kdy celé „jižní křídlo EU“ čelí tlaku migrace prakticky permanentně, a

zahlceno je i Německo, se nedá čekat, že by premiéři těchto zemí s udělením výjimek zrovna plýtvali.

Tvrzení Víta Rakušana, že výjimka je prakticky jistá a překážky jen formální, je tedy podle něj hodně optimistickým výkladem unijního dokumentu.

„Počet ukrajinských uprchlíků v posuzovaném státě je pouze jedním z 21 (!) hledisek, která musí Evropská komise při tomto rozhodování vzít v úvahu. Ale povinnost ‚vzít v úvahu‘ toto 1 z 21 hledisek neznamená povinnost právě podle něj rozhodnout,“ doplňuje pro ParlamentníListy.cz.

A připomíná také výrok Víta Rakušana o migračním paktu na konci června 2023: „Za ČR jsem podobu této dohody vyjednával už v době předsednictví, a ještě v předvečer jejího schválení jsem se, troufnu si říct významně, zasadil o dosažení takové podoby, která byla přijatelná pro naprostou většinu členských států. Jsem na to bez přehánění pyšný.“

[ZDROJ](#)